

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการรับรู้และความต้องการใช้บริการ โครงการลูกพระดาบสของเกษตรกร จังหวัดสมุทรปราการ

Factors Related to Perception and Preference of Services of Farmers on Lukphradabos Project, Samut Prakarn Province

วรจักร ศรีวรรณ¹ ศิริส ทองเชื้อ²
ณัฐพล เดชภูมิ³ และ พัฒนา สุขประเสริฐ^{1*}
Vorajug Sriwanna¹, Siros Tongchue^{2*},
Nuttapon Datepumee³ and Patana Sukprasert¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การรับรู้และความต้องการใช้บริการและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการรับรู้และความต้องการใช้บริการโครงการฯ กลุ่มตัวอย่างคือเกษตรกรจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 397 คน ได้จากการสุ่มแบบชั้นภูมิ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาและใช้สถิติเชิงอนุมานหาค่าความสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรให้ความเชื่อถือสื่อในระดับมากที่สุด ได้แก่ สื่อกิจกรรม ($\bar{X}=4.34$, S.D.=0.67) เกษตรกรมีการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ โดยรวมระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.29$, S.D.=1.24) และมีความต้องการใช้บริการโครงการฯ โดยรวมระดับมาก ($\bar{X}=3.79$, S.D.=0.94) (4) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ ที่ระดับ 0.01 ได้แก่ อายุ (-0.298) รายได้รวมเฉลี่ย (0.191) ระยะห่างระหว่างที่พักเกษตรกรกับโครงการลูกพระดาบส สมุทรปราการ (-0.255) และความน่าเชื่อถือต่อสื่อมวลชน (0.138) ทั้งนี้ เกษตรกรมีการรับรู้เกี่ยวกับโครงการลูกพระดาบสว่ามีการจัดตั้งขึ้นตามพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ 9 และสถานที่ตั้งเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการการถ่ายทอดความรู้และการเป็นแหล่งสาธิตด้านการเกษตรกรยังมีการรับรู้ในระดับรองลงมา จึงควรสนับสนุนให้เกิดการรับรู้มากขึ้นโดยมุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อมวลชน

คำสำคัญ: สื่อ การรับรู้ ความต้องการ โครงการลูกพระดาบส

Received: 24 September 2021; Accepted: 21 November 2021

¹ ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

¹ Department of Agricultural Extension and Communication, Faculty of Agriculture, Kasetsart University. Chatuchak, Bangkok. 10900

² คณะเกษตรและชีวภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

² Faculty of Agriculture and Life Sciences, Chandrakasem Rajabhat University. Chatuchak, Bangkok. 10900

³ สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

³ The Office of Farmer's Reconstruction and Development Fund. Chatuchak, Bangkok. 10900

* Corresponding author: siros.t@chandra.ac.th

Abstract

The objectives of this research are to study perceptions and preferences and to analyze factors related to perceptions and preferences from Luk Phra Dabos Project. Population is farmers in Samut Prakan Province, 397 samples using random sampling were collected using the structured interview, percentage, mean, standard deviation and multiple regression analysis to describe and analyze data. The results showed that farmers trust in activities media ($\bar{X}=4.34$, S.D.=0.67) with highest level. Farmers knew and prefer the Project at medium level ($\bar{X}=3.29$, S.D.=1.24 and $\bar{X}=3.79$, S.D.=0.94) moreover, Factors related to the perception at 0.01 level significant were age of farmers (-0.298), average gross income (0.191), distance (-0.255) and reliability of medias (0.138). Moreover, farmers recognize that the Project was established under the royal initiative of King Rama IX and location. Meanwhile, information on knowledge transfer services and demonstrations was perceived at a secondary level. Therefore, it should encourage more awareness by focusing on public relations through printed media and mass media.

Keywords: media, perception, preferences and Luk Phra Dabos Project

บทนำ

ในปี พ.ศ. 2518 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรได้ทรงมีพระราชดำริว่า (อรสุตา, 2550) “...ขณะนี้ยังมีบุคคลอีกจำนวนมากที่มีความตั้งใจจริง มีศรัทธา และชวนขวนขวายหาความรู้เป็นวิชาชีพใส่ตน แต่ว่าขาดความรู้พื้นฐาน และมีทุนทรัพย์ที่ไม่เพียงพอจะเข้าทำการศึกษาต่อได้ในสถาบันการศึกษาระดับวิชาชีพ ซึ่งหากว่ามีช่องทางในการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลเหล่านี้ ให้ได้มีความรู้วิชาชีพตามที่เขาปรารถนา ก็ย่อมจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติได้” จึงได้มีการจัดตั้ง “โครงการลูกพระดาบส” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ขาดแคลนทุนทรัพย์ ไม่มีอาชีพและไม่มีความรู้พื้นฐานเพียงพอที่จะเข้าศึกษาต่อในสถาบันวิชาชีพ ซึ่งเป็นลักษณะการเรียนนอกระบบการศึกษาปกติ (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2553)

จวบจนถึงปัจจุบันโครงการลูกพระดาบสได้ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลามากกว่า 20 ปี ภายใต้ “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และลักษณะการเรียนนอกระบบการศึกษาปกติ (สำนักงาน

คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2553) มีศิษย์พระดาบสหลักสูตรการเกษตรพอเพียง และช่างไม้เครื่องเรือน จบการศึกษาไปแล้วถึง 243 คน หลักสูตรระยะสั้นสำหรับประชาชนทั่วไป 24,189 คน กับมีนิสิตนักศึกษาจาก 33 สถาบันได้มาฝึกปฏิบัติงานรวม 459 คน (โครงการลูกพระดาบส สมุทรปราการ, 2559) แต่จากการลงพื้นที่สุ่มตรวจสอบข้อมูลจากเจ้าหน้าที่โครงการลูกพระดาบส เมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2559 กลับพบว่า เกษตรจำนวนหนึ่งยังขาดการรับรู้เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโครงการ รวมถึงบทบาทหน้าที่ และขอบเขตการดำเนินงานของโครงการลูกพระดาบส (กนกอร, 2559)

การรับรู้ หมายถึง การที่บุคคลได้รับรู้ ตีความ และตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เกิดขึ้น ซึ่งการรับรู้เป็นขั้นตอนแรกของการแสดงพฤติกรรม (บรรยงค์, 2542) ในขณะที่มีความต้องการของแต่ละบุคคลไม่เท่ากันและความต้องการจะมีความสำคัญแก่บุคคลมากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความพึงพอใจที่ได้รับการตอบสนองความต้องการนั้น ๆ หากผู้ใช้บริการโครงการลูกพระดาบสได้รับการตอบสนองความต้องการที่ตนพึงพอใจแล้ว ก็จะมีความต้องการเพิ่มขึ้นในสิ่งที่ดีขึ้นกว่าเดิมต่อไป ดังนั้น เพื่อที่จะการบริหารจัดการในการดำเนินงานของโครงการ

ลูกพระดาบสเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง ผู้วิจัย จึงทำการศึกษา 1) การให้ความเชื่อถือในสื่อเผยแพร่ของ เกษตรกร 2) การรับรู้และความต้องการใช้บริการโครงการ ลูกพระดาบสของเกษตรกร และ 3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการรับรู้และความต้องการใช้บริการ โครงการลูกพระดาบสของเกษตรกร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยประชากร ได้แก่เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนข้อมูลของการเกษตรของ สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2560 จำนวน 9,504 คน คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง ของ Krejcie & Morgan ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 370 ราย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบ แบบสัมภาษณ์ที่มีการทดสอบความเชื่อมั่น กับเกษตรกรที่ ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 รายและได้ค่าความเชื่อมั่น Cronbach's Alpha ของแบบสัมภาษณ์เท่ากับ 0.91 การ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ ตาม สัดส่วนขนาดของกลุ่มประชากรในแต่ละอำเภอ จากนั้น สุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลากให้ครบตามจำนวน สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์โดยใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ แบบ สเปียร์แมน (Spearman Rank Correlation Coefficient) โดยมีเกณฑ์กำหนดช่วงระดับคะแนนของการ ให้ความเชื่อถือในสื่อเผยแพร่ข้างต้นนำมากำหนดเป็นเกณฑ์ การแปลความหมายระดับการให้ความเชื่อถือในสื่อ เผยแพร่ของเกษตรกร ดังนี้

4.21 – 5.00 หมายถึง การให้ความเชื่อถือ/ รับรู้/ต้องการในสื่อเผยแพร่มากที่สุด

3.41 – 4.20 หมายถึง การให้ความเชื่อถือ/ รับรู้/ต้องการในสื่อเผยแพร่มาก

2.61 – 3.40 หมายถึง การให้ความเชื่อถือ/ รับรู้/ต้องการในสื่อเผยแพร่ปานกลาง

1.81 – 2.60 หมายถึง การให้ความเชื่อถือ/ รับรู้/ต้องการในสื่อเผยแพร่น้อย

1.00 – 1.80 หมายถึง การให้ความเชื่อถือ/ รับรู้/ต้องการในสื่อเผยแพร่น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 60.00 โดยมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 49.80 ปี มีขนาดพื้นที่ถือครอง เฉลี่ย 10.02 ไร่ มีรายได้โดยรวมเฉลี่ย 214,877.84 บาท/ปี ซึ่งเป็นรายได้จากการเกษตรโดยรวมเฉลี่ย 148,513.51 บาท/ปี เกษตรกรมีต้นทุนที่ใช้ทำการเกษตรเฉลี่ย 58,566.22 บาท/ปี จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.15 คน มีระยะเวลาในการเดินทางระหว่างที่พักกับโครงการ ลูกพระดาบส สมุทรปราการ 46 นาที ขึ้นไปมากที่สุด ร้อย ละ 37.60 รองลงมา 26-45 นาที ร้อยละ 32.70 และน้อยกว่าหรือเท่ากับ 25 นาที ร้อยละ 29.70 นอกจากนี้ยัง พบว่า เกษตรกรยังไม่เคยติดต่อกับโครงการลูกพระดาบส ร้อยละ 42.20 เคยได้ไป ร้อยละ 34.30 และเคยได้ไปและ ใช้บริการเพียงร้อยละ 23.50

ความน่าเชื่อถือของสื่อที่เกษตรกรเปิดรับข่าวสาร

ส่วนใหญ่เกษตรกรมีความเชื่อถือสื่อกิจกรรมใน ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.34$, S.D.=0.67) อาทิ แปลงการ เรียนรู้ทั้งของเกษตรกร แปลงการเรียนรู้ของเจ้าหน้าที่ รองลงมาคือสื่อบุคคลมีระดับความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.18$, S.D.=0.64) เช่น เกษตรกรต้นแบบ ปราชญ์เกษตร สื่อสิ่งพิมพ์มีระดับความน่าเชื่อถืออยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X}=3.96$, S.D.=0.64) เช่น หนังสือพิมพ์ วารสารทางการเกษตร สื่อมวลชนมีระดับความน่าเชื่อถือ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.55) เช่น โทรทัศน์ (ช่องฟรีทีวี) Youtube และสื่อสังคมมีระดับความ น่าเชื่อถืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.43$, S.D.=0.66) อาทิ เคเบิลทีวีท้องถิ่นในชุมชน และ Facebook (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ความน่าเชื่อถือในสื่อแต่ละชนิดของเกษตรกร

ชนิดของสื่อ	ระดับความน่าเชื่อถือ	
	$\bar{X} \pm S.D$	ความหมาย
ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์	3.96 \pm 0.64	มาก
ประเภทสื่อกิจกรรม	4.34 \pm 0.67	มากที่สุด
สื่อบุคคล	4.18 \pm 0.64	มาก
สื่อสังคม	3.43 \pm 0.66	มาก
สื่อมวลชน	3.89 \pm 0.55	มาก

การรับรู้และความต้องการใช้บริการโครงการลูกพระดาบสของเกษตรกร

เกษตรกรมีการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ ลูกพระดาบสโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.06$, S.D.=1.11) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ เกษตรกรมีการรับรู้เกี่ยวกับการก่อตั้งของโครงการลูกพระดาบส ($\bar{X}=4.01$ S.D.=1.07) สถานที่ตั้งของโครงการ ($\bar{X}=3.82$, S.D.=1.29) รองลงมาคือเกษตรกรมีการรับรู้ในการให้บริการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร 1 ปี ให้กับผู้สนใจ โดยทั่วไปโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.36$, S.D.=1.25) นอกจากนี้ เกษตรกรมีการรับรู้ว่าการโครงการลูกพระดาบสมีการจัดสร้างสวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ 84 พรรษา เพื่อรวบรวมและการอนุรักษ์พันธุ์พืชในระบบนิเวศน้ำกร่อย และใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่ระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.23 (S.D.=1.41) เกษตรกรมีการรับรู้เกี่ยวกับการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรด้านอื่นๆ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายของโครงการฯ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.20$, S.D.=1.20)

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาความต้องการของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรมีความต้องการการใช้บริการจากโครงการลูกพระดาบสเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสมุทรปราการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.32$) เป็นสถานที่พักผ่อนและออกกำลังกายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$) ถ่ายทอดเทคโนโลยีและการฝึกอบรมด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกรและบุคคลทั่วไป โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.08$) โดยเฉพาะ หลักสูตรด้านการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร หลักสูตรด้านการเกษตร หลักสูตรด้านการประมงและหลักสูตรด้านการทำอาหาร วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร ประมง การเพิ่มมูลค่าสินค้าการเกษตร พลังงานทดแทน และอื่นๆในพื้นที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.82$) เป็นแหล่งรวบรวมและอนุรักษ์พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์อยู่ในระดับมาก

($\bar{X}=3.78$) เป็นสถานที่ศึกษาดูงานด้านการเกษตร ของเกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.47$) อาทิ กิจกรรมการเพาะเห็ด กิจกรรมการปลูกผักบนดิน กิจกรรมการปลูกผักไฮโดรponิกส์ และกิจกรรมการปลูกไม้ผล ให้บริการจัดการเรียนการสอน หลักสูตร 1 ปี ให้กับผู้สนใจโดยทั่วไปโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.24$) ให้บริการด้านการสาธิตการใช้พลังงานทดแทนโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.17$) ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้และความต้องการใช้บริการโครงการลูกพระดาบสของเกษตรกร

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรับรู้ข้อมูลโดยรวมเกี่ยวกับโครงการลูกพระดาบสที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 ได้แก่ รายได้รวมเฉลี่ย (0.191) และ ความน่าเชื่อถือต่อสื่อมวลชน (0.138) ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ได้แก่ รายได้จากเกษตร (0.116) ต้นทุนใช้ทำเกษตร (0.120) จำนวนแรงงาน (0.109) และ ความน่าเชื่อถือต่อสื่อสิ่งพิมพ์ (0.151) ขณะที่ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการรับรู้ข้อมูลโดยรวมเกี่ยวกับโครงการลูกพระดาบสที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 ได้แก่ อายุ (-0.298) และ ระยะห่างระหว่างที่พักเกษตรกรกับโครงการลูกพระดาบสสมุทรปราการ (-0.255) ในขณะที่ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความต้องการใช้บริการโครงการลูกพระดาบสที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 ได้แก่ ขนาดพื้นที่ถือครองทั้งหมด (0.224) ขนาดพื้นที่ทำกิจกรรมการเกษตร (0.204) รายได้รวมเฉลี่ย (0.208) รายได้จากเกษตร (0.243) ต้นทุนใช้ทำเกษตร (0.266) จำนวนแรงงาน (0.173) ความน่าเชื่อถือต่อสื่อสิ่งพิมพ์ (0.302) ความน่าเชื่อถือต่อสื่อกิจกรรม (0.295) ความน่าเชื่อถือต่อสื่อบุคคล (0.279) และ ความน่าเชื่อถือต่อสื่อมวลชน (0.194)

ตารางที่ 2 การรับรู้และความต้องการใช้บริการโครงการลูกพระดาบสของเกษตรกร

รายละเอียดโครงการลูกพระดาบส สมุทรปราการ	การรับรู้		ความต้องการ	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. โครงการฯ จัดตั้งขึ้นตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชฯ	4.01	1.07		
2. โครงการลูกพระดาบส ตั้งอยู่ที่ ต.บางปลา อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ	3.82	1.29		
3. โครงการลูกพระดาบสให้บริการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร 1 ปี ให้กับผู้สนใจโดยทั่วไปโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย	3.36	1.25	3.24	1.09
4. การศึกษาดูงานด้านการเกษตรและอื่นๆ ให้กับผู้สนใจโดยทั่วไปโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย	2.99	1.15	3.47	0.81
5. โครงการลูกพระดาบสให้บริการด้านการสาธิตการใช้พลังงานทดแทนโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย	2.78	1.19	3.17	0.83
6. โครงการลูกพระดาบสมีการวิจัยและพัฒนา เพื่อได้องค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการนำมาถ่ายทอดและเผยแพร่แก่เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป	3.07	1.29	3.82	1.02
7. โครงการลูกพระดาบสมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรแก่เกษตรกรและผู้สนใจโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย	3.20	1.20	4.08	0.86
8. โครงการลูกพระดาบสมีการจัดสร้างสวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ 84 พรรษา	3.23	1.41	4.07	0.99
9. โครงการลูกพระดาบสถูกจัดให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสมุทรปราการ	3.11	1.35	4.32	0.99
10. เป็นสถานที่พักผ่อนและออกกำลังกาย			4.17	0.96
รวมเฉลี่ย	3.29	1.24	3.79	0.94

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้และความต้องการใช้บริการของโครงการฯ

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล	การรับรู้	ความต้องการ
อายุ	-0.298**	-0.099
ขนาดพื้นที่ถือครองทั้งหมด	0.021	0.224**
ขนาดพื้นที่ทำกิจกรรมการเกษตร	0.014	0.204**
รายได้รวมเฉลี่ย	0.191**	0.208**
รายได้จากการเกษตร	0.116*	0.243**
ต้นทุนที่ใช้ทำการเกษตร	0.120*	0.266**
จำนวนแรงงานภาคการเกษตร	0.109*	0.173**
ระยะห่างระหว่างที่พักกับโครงการลูกพระดาบส	-0.255**	-0.076
ความน่าเชื่อถือต่อสื่อสิ่งพิมพ์	0.151*	0.302**
ความน่าเชื่อถือต่อสื่อกิจกรรม	-0.018	0.295**
ความน่าเชื่อถือต่อสื่อบุคคล	0.089	0.279**
ความน่าเชื่อถือต่อสื่อสังคม	-0.014	0.050
ความน่าเชื่อถือต่อสื่อมวลชน	0.138**	0.194**

*, ** ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 60.00 อายุเฉลี่ยเท่ากับ 49.80 ปี มีขนาดพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 10.02 ไร่ มีรายได้โดยรวมเฉลี่ย 214,877.84 บาท/ปี สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.15 คน ระยะเวลาในการเดินทางระหว่างที่พักกับโครงการลูกพระดาบสสมุทรปราการ 46 นาที ขึ้นไปมากที่สุด ร้อยละ 37.60 นอกจากนี้ยังพบว่า เกษตรกรยังไม่เคยติดต่อกับโครงการลูกพระดาบส ร้อยละ 42.20 และเคยได้ไปใช้บริการเพียงร้อยละ 23.50 มีการให้ความเชื่อถือในสื่อกิจกรรมในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.34 รองลงมาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อมวลชน และสื่อสังคมตามลำดับ

การรับรู้เกี่ยวกับโครงการลูกพระดาบส โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.06 โดยในรายละเอียดพบว่า มีการรับรู้ในระดับมาก ว่าโครงการลูกพระดาบสจัดตั้งขึ้นตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ (ในหลวงรัชกาลที่ 9) กับโครงการลูกพระดาบส ตั้งอยู่ที่ ต.บางปลา อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ

ความต้องการใช้บริการจากโครงการลูกพระดาบสของเกษตรกรโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.57 เมื่อได้มีการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความต้องการใช้บริการให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสมุทรปราการในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.32

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับการรับรู้เกี่ยวกับโครงการลูกพระดาบสโดยรวมของเกษตรกร ได้แก่ ระยะทางจากที่พักถึงโครงการลูกพระดาบส ระยะเวลาเดินทางจากที่พักถึงโครงการลูกพระดาบส ระยะเวลาอาศัยในจังหวัดสมุทรปราการ ในทางกลับกัน การรับรู้ของเกษตรกรมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับรายได้ทั้งหมด การให้ความเชื่อถือในสื่อสิ่งพิมพ์ รายจ่ายด้านอื่น ๆ นอกภาคเกษตร การให้เชื่อถือในสื่อมวลชน ต้นทุนที่ใช้ทำการเกษตร รายได้จากการเกษตร และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานเกษตร

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับความต้องการใช้บริการโครงการลูกพระดาบสของเกษตรกร ได้แก่ ขนาดพื้นที่ถือครองที่เป็นเจ้าของ การให้ความเชื่อถือในสื่อสิ่งพิมพ์ การให้ความเชื่อถือในสื่อกิจกรรม การให้ความเชื่อถือในสื่อบุคคล ต้นทุนใช้ทำการเกษตร รายได้จากการเกษตร ขนาดพื้นที่ถือครองทั้งหมด รายได้ทั้งหมด ขนาดพื้นที่ทำกิจกรรมการเกษตร จำนวนสมาชิก

ในครัวเรือนที่เป็นแรงงานเกษตร และรายจ่ายด้านอื่น ๆ นอกภาคเกษตรส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ของเกษตรกรกับความต้องการใช้บริการโครงการลูกพระดาบสโดยรวมนั้น พบว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวกในทุกด้าน โดยเฉพาะการรับรู้ว่าโครงการฯ มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรแก่เกษตรกรและผู้สนใจ

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

อายุ มีความสัมพันธ์ในเชิงลบ (-0.298) กับการรับรู้ข้อมูลโดยรวมเกี่ยวกับโครงการลูกพระดาบส ($P < 0.01$) สอดคล้องกับวิมลรัตน์ (2555) พบว่าผู้ใช้บริการธนาคารออมสิน สาขาวัชรพล ที่มี อายุ แตกต่างกัน มีการรับรู้คุณภาพให้บริการที่แตกต่างกันและ กฤษมาพร (2554) แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้บริการโรงแรมระดับ 5 ดาว ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีช่วงอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีการรับรู้ ในคุณภาพบริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รายได้รวมเฉลี่ย มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก (0.191) กับการรับรู้ข้อมูลโดยรวมเกี่ยวกับโครงการลูกพระดาบส ($P < 0.01$) สอดคล้องกับ นิตยา (2552) ที่พบว่า เมื่อประชาชนที่มีรายได้มากขึ้น คือมีรายได้ตั้งแต่ 40,001 บาทขึ้นไปมีการรับรู้ต่อความยุติธรรมมากขึ้น ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า หรือน้อยกว่า 10,000 บาทจะมีการรับรู้ที่น้อยที่สุด

ระยะห่างระหว่างที่พักเกษตรกรกับโครงการลูกพระดาบส สมุทรปราการ มีความสัมพันธ์ในเชิงลบ (-0.255) กับการรับรู้ข้อมูลโดยรวมเกี่ยวกับโครงการลูกพระดาบส ($P < 0.01$) ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าชุมชนในบริเวณโครงการลูกพระดาบส สมุทรปราการไม่ตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งที่มีอยู่ในชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยเบื้องต้นที่จำเป็นจะต้องคำนึงถึงและให้ความสำคัญ เนื่องจากเป็นการลงทุนที่ต่ำที่สุดแต่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

ความน่าเชื่อถือต่อสื่อสิ่งพิมพ์ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก (0.151) กับการรับรู้ข้อมูลโดยรวมเกี่ยวกับโครงการลูกพระดาบส ($P < 0.05$) โดยที่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ส่วนใหญ่อธิบายว่าสื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย สามารถทำให้รับรู้ข้อมูลข่าวสารได้ อย่างรวดเร็วและเป็นสื่อที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นประจำทุกวัน (ศิริพร, 2558)

ความน่าเชื่อถือต่อสื่อมวลชนในปัจจุบันมีความสำคัญ เนื่องจากว่าเป็นต้นทุนต่ำสุดในการเผยแพร่

สิ่งที่ให้ความสนใจไปสู่บุคคลเป้าหมาย เมื่อเปรียบเทียบในระหว่างการลงทุนต่อจำนวนบุคคลเป้าหมายภายในช่วงเวลาที่กำหนดอย่างชัดเจน แต่ประเด็นที่จะต้องระวังหรือให้ความสำคัญ ได้แก่ คำนิยามของสื่อมวลชน ในแต่ละยุคสมัยอาจจะแตกต่างกัน ดังเช่นในอดีตที่ ชัยยงค์ (2525) นิยามว่า สื่อมวลชน ได้แก่ 1. สิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร หนังสือ 2. ภาพยนตร์ 3. วิทยุกระจายเสียง 4. วิทยุโทรทัศน์ 5. สื่อสารโทรคมนาคม ครอบคลุมกิจการสื่อสารผ่านดาวเทียม โทรภาพ โทรพิมพ์ 6. สื่อวีดิทัศน์ ได้แก่ เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพ แผ่นบันทึกเสียง แต่ในปัจจุบันรวมถึงงานวิจัยนี้มีการนิยามว่า สื่อมวลชนหมายถึง สื่อที่มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปยังบุคคลเป้าหมายได้เป็นจำนวนมากในช่วงเวลาเดียวกัน ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุและสื่อออนไลน์ (เว็บไซต์) โดยที่บุคคลเป้าหมายเหล่านั้นไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกมาก่อน และสามารถเข้าถึงได้อย่างเสรี โดยในงานวิจัยนี้พบว่า ความน่าเชื่อถือต่อสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก (0.138) กับการรับรู้ข้อมูลโดยรวมเกี่ยวกับโครงการลูกพระดาบส ($P < 0.01$) ดังนั้นการวิจัยในลักษณะดังกล่าวนี้จะช่วยให้การวางแผน และการพัฒนาโดยใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือบรรลุตามเป้าหมายได้ง่ายขึ้น

เกษตรกรมีการรับรู้เกี่ยวกับโครงการลูกพระดาบสว่ามีการจัดตั้งขึ้นตามพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ 9 และตั้งอยู่ที่ ต.บางปลา อ.บางพลี จ.สมุทรปราการเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการถ่ายทอดความรู้และการเป็นแหล่งสาธิตด้านการเกษตรกรรมยังมีการรับรู้ในระดับรองลงมา จึงควรสนับสนุนให้เกิดการรับรู้มากขึ้นโดยมุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อมวลชน และควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับกลุ่มเกษตรกรผู้มีรายได้สูงมีอายุน้อย และมีที่พักอยู่ใกล้กับโครงการลูกพระดาบสเป็นอันดับแรกแล้ว จึงได้ขยายผลสู่กลุ่มอื่นต่อไปในเวลาต่อมา ส่วนความต้องการใช้บริการของเกษตรกรมากที่สุด ได้แก่ ต้องการให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสมุทรปราการ เพราะสามารถดำเนินการได้โดยทันที ในขณะที่ด้านการเป็นสถานที่ถ่ายทอดความรู้และเป็นแหล่งศึกษาดูงานนั้น อยู่ในระดับรองลงมาจึงควรการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อกิจกรรม สื่อบุคคลและสื่อมวลชน โดยให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับกลุ่มเกษตรกรที่มีการถือครองที่ดินที่เป็นของตนเอง และมีการใช้ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรสูงเป็นกลุ่มแรก

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ คุณธณะชาติ กลิ่นหอมรีน นักจัดการงานในพระองค์ชำนาญการพิเศษ ร.ต. ดร.สมานมิตร พัฒนา โครงการลูกพระดาบส คุณประนอม แก้วมณี นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักงานเกษตรสมุทรปราการ อาจารย์อัครเดช ชูจิตต์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนพระดาบส และคุณคุณสุรชัย แซ่จิว ประชาญ์เกษตรจังหวัดสมุทรปราการ คุณทรัพย์มณี จันทย์อดีตผู้ใหญ่บ้าน ที่ได้กรุณาตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม และให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัย รวมถึงขอขอบคุณเกษตรกรทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กนกอร ขำบาง. 2559. รายงานผลการเก็บข้อมูลในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ. สมุทรปราการ: สมุทรปราการ: โครงการลูกพระดาบส.
- กฤษมาพร พึ่งโพธิ์. 2554. การเปรียบเทียบคุณภาพบริการที่คาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บริการโรงแรมระดับ 5 ดาว ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- โครงการลูกพระดาบส สมุทรปราการ. 2559. รายงานประจำปี: โครงการลูกพระดาบส สมุทรปราการ ปี พ.ศ.2558. สมุทรปราการ: โครงการลูกพระดาบส.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2525 เอกสารการสอนและเขียนแผนการสอน เอกสารการสอนชุดวิชาวิทยาการสอน หน่วยที่ 8-15. (พิมพ์ครั้งที่ 7). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- นิตยา สุภาภรณ์. 2552. การรับรู้ของประชาชนต่อความอยู่ดีมีสุขในชุมชนบางไผ่. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏ.
- บรรยงค์ โตจินดา. 2542. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์
- วิมลรัตน์ หงส์ทอง. 2555. ความคาดหวังและการรับรู้คุณภาพการให้บริการลูกค้า ธนาคารออมสิน สาขาวัชรพล. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. คณะบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ศิริพร เจียมวิจิตร. 2558. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและปัจจัยการสื่อสารที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณค่าตรา

สินค้าของผู้บริโภค กรณีศึกษา ศูนย์การค้าส่ง
เดอะฮับ รังสิต จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต. คณะนิเทศศาสตร์.
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการ
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2553). โครงการ

ลูกพระดาบส. ค้นเมื่อ 16 มีนาคม 2564,
<http://km.rdpb.go.th/Project/View/8604>.
อรสุดา เจริญรัถ. 2550. คำพ่อสอน : ประมวลพระบรม
ราโชวาทและพระราชดำรัส เกี่ยวกับเศรษฐกิจ
พอเพียง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิ
พระดาบส.